

5. třída: **PLAZI**

vývoj

- ▶ na konci prvohor, největší rozvoj v druhohorách

rozdělení plazů

plazi

želvy

krokodýli

haterie

šupinatí

ještěři

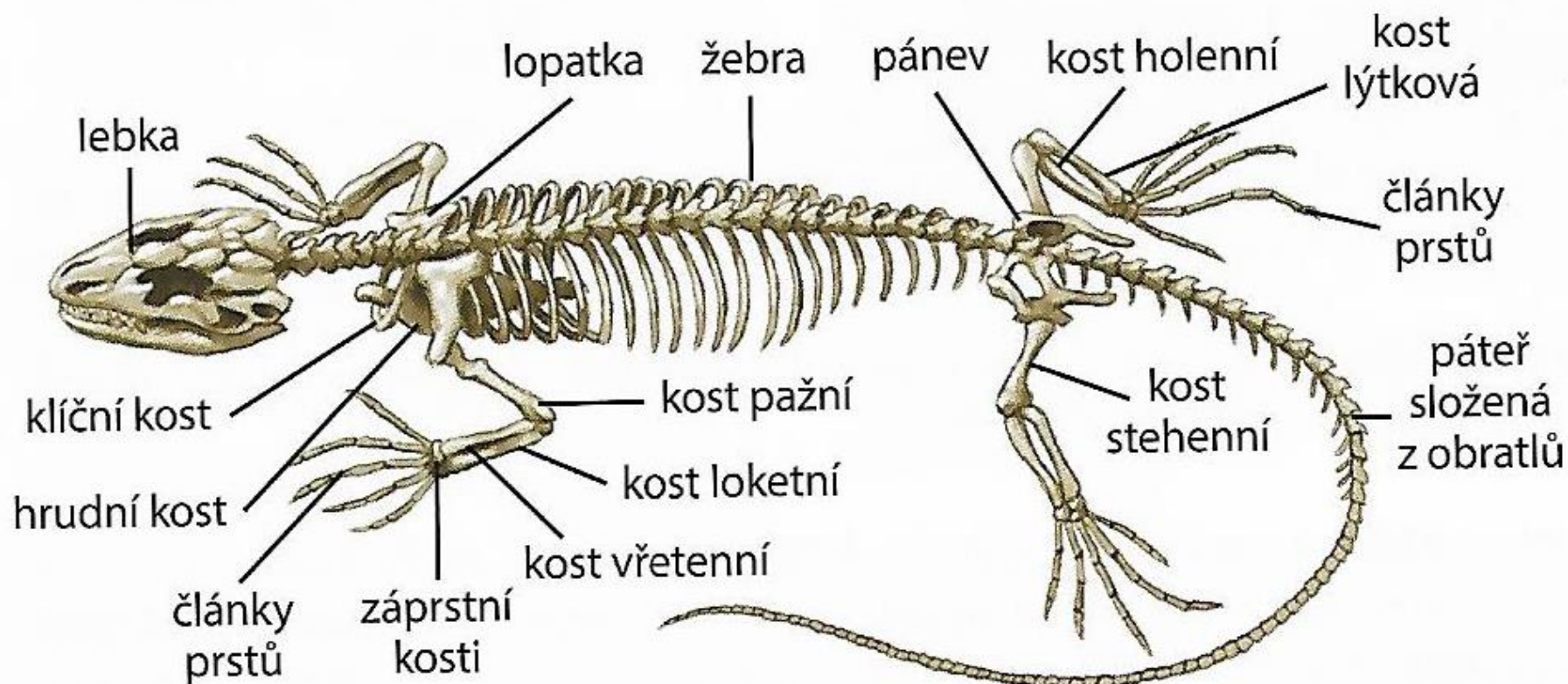
hadi

stavba těla

- ▶ hlava, trup, ocas, končetiny s prsty a dráčky
- ▶ suchá zrohovatělá pokožka tvoří šupiny
- ▶ u některých schopnost barvoměny
- ▶ mají tři víčka - průhledná **mžurka**
- ▶ **kloaka** - společný vývod pro trávicí, vylučovací a rozmnožovací soustavu
- ▶ dýchají plícemi
- ▶ teplota těla proměnlivá (podle okolního prostředí)

kostra plazů

rozmnožovací soustava

- ▶ oddělené pohlaví (gonochorista - samec, samice)
- ▶ vnitřní oplození
- ▶ rozmnožování na souši

vejcorodost - kladení vajec (želva)

živorodost - rození živých mlád'at (zmije)

vejcoživorodost - mlád'ata se líhnou z vajec v těle matky nebo ihned po nakladení (slepýš)

vajíčka

vápenatá skořápka
krokodýli

kožovitá skořápka
hadi

1. řád - želvy

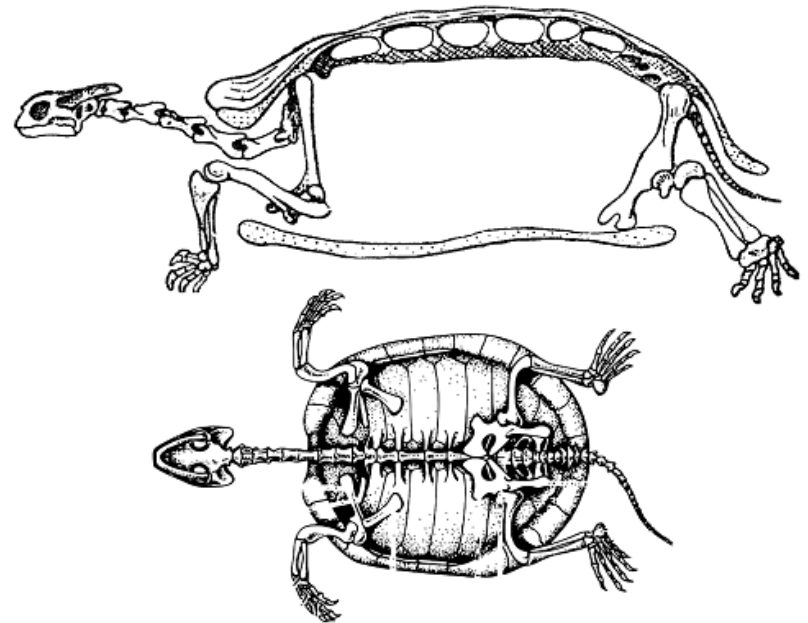
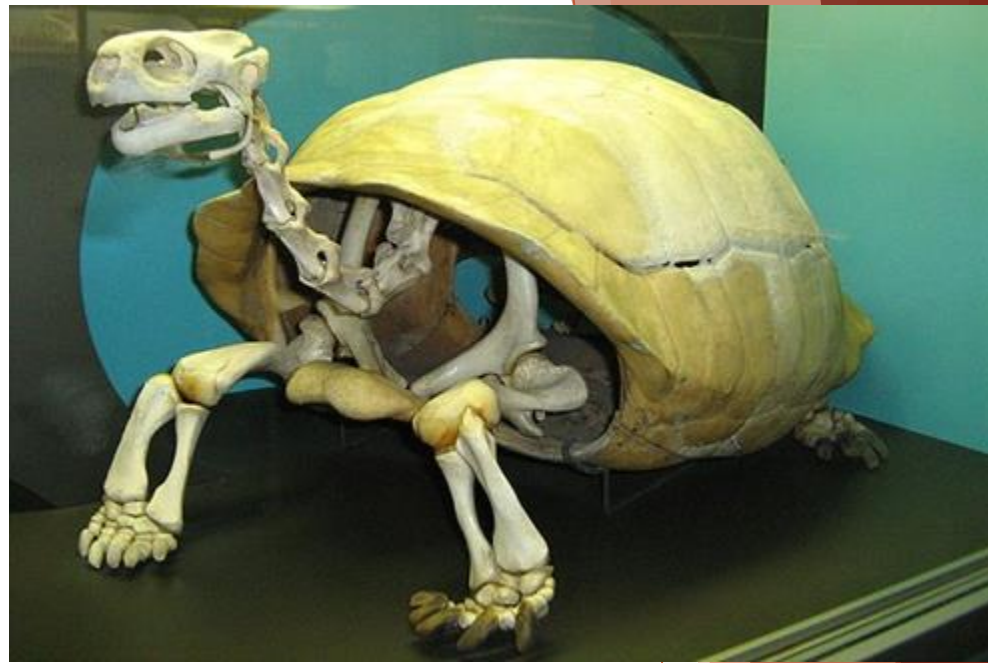
- ▶ tělo kryté krunýřem, do kterého se mohou schovat
 - ▶ nemají zuby - rohovité čelisti připomínají zobák
- dělí se na:

suchozemské - býložravé

vodní - živočišná potrava

krunýř, kostra želvy

fosilní želva

Vyhynulá želva rodu *Archelon* velká přes čtyři metry brázdila oceány před 80 miliony let.

zástupci:

želva bahenní

▶ vodní, chráněná

želva nádherná

- u nás nepůvodní, často chovaná

kajmanka

krmení kajmanky dravé

► vodní, dravá

kareta

kareta

kareta - líhnutí želviček

- ▶ vodní, nezatažitelný krk i končetiny (tvar ploutví)

kožatka velká

- ▶ vodní, až 3m a 600 kg, krunýř přerostlý kůží

suchozemské želvy

ŽELVA VROUBENÁ

ŽELVA HVĚZDNATÁ

ŽELVA PARDÁLÍ

ŽELVA ŽLUTOHNĚDÁ

ŽELVA ZELENÁVÁ

želva sloní

- suchozemská - Galapágy, býložravá, až 100 let

1,5 m, 250 kg

2. řád - krokodýli

- ▶ patří k nejdokonalším plazům
- ▶ zuby vklíněny v čelistech
- ▶ kůže vyztužená kostěnými deskami
- ▶ dravci
- ▶ dlouhověcí živočichové

! loví tak, že kořist stáhnou do vody a utopí - pokud vás chytí krokodýl, nebraňte se, předstírejte, že jste mrtví - odtáhne vás do doupěte, aby jste se trochu rozložili a změkli - a vy se můžete zachránit

krokodýli - dělíme na:

ALIGÁTOR

GAVIÁL

KAJMAN

KROKODYL

rozdíly mezi krokodýly

▲ U krokodýlů je při zavřené tlamě čtvrtý zub spodní čelisti viditelný.

▼ Šironosý kajman patří do čeledi Alligatoridae.

▲ U aligátorů není při zavřené tlamě čtvrtý zub spodní čelisti viditelný.

▼ Název gaviála je odvozen z hindského slova ghara, což znamená „hrnec“ a vztahuje se k hrbu, který tvoří čenich.

zástupci:

aligátor severoamerický

- ▶ menší než krokodýl
- ▶ užší tlama

vlevo aligátor, vpravo krokodýl

krokodýl nilský

- živí se rybami, vodními ptáky i savci

rozdíl krokodýl - aligátor

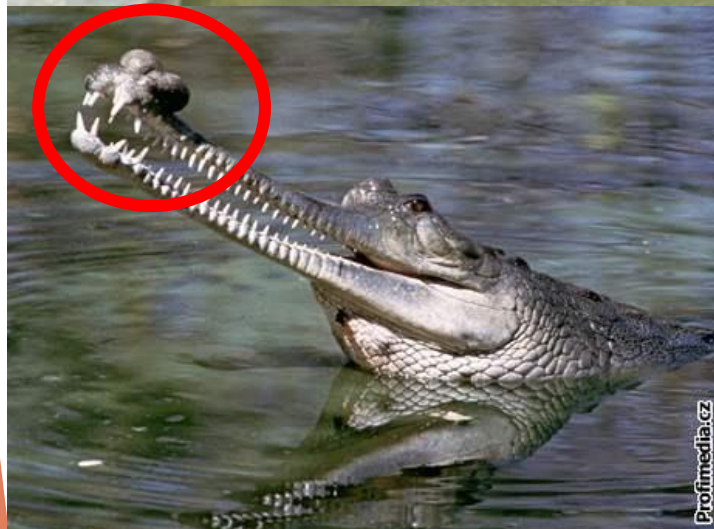

Alligator

Crocodile

gaviál indický

samci mají na čenichu na konci horní čelisti chrupavčitý výrůstek zvaný ghara - kromě funkce odlišení samců slouží i při dorozumívání zvířat jako rezonátor

krokodýl mořský

- ▶ 6,3 m; 1,2 tuny, po moři uplave víc než 1000 km
- ▶ větší zabiják než žralok bílý

krokodýlí farma

krokodýl a hroch

útok krokodýla 2'30

krmení krokodýlů - zpomalené záběry

3. řád - haterie

- ▶ živoucí fosilie, chráněná
- ▶ pomalý pohyb - *loví tak, že v noci čeká před svojí norou a když jde kolem malý živočich, tak jej uloví*
- ▶ dlouhověcí živočichové - až 100 let

4. řád - šupinatí

hadi

ještěři

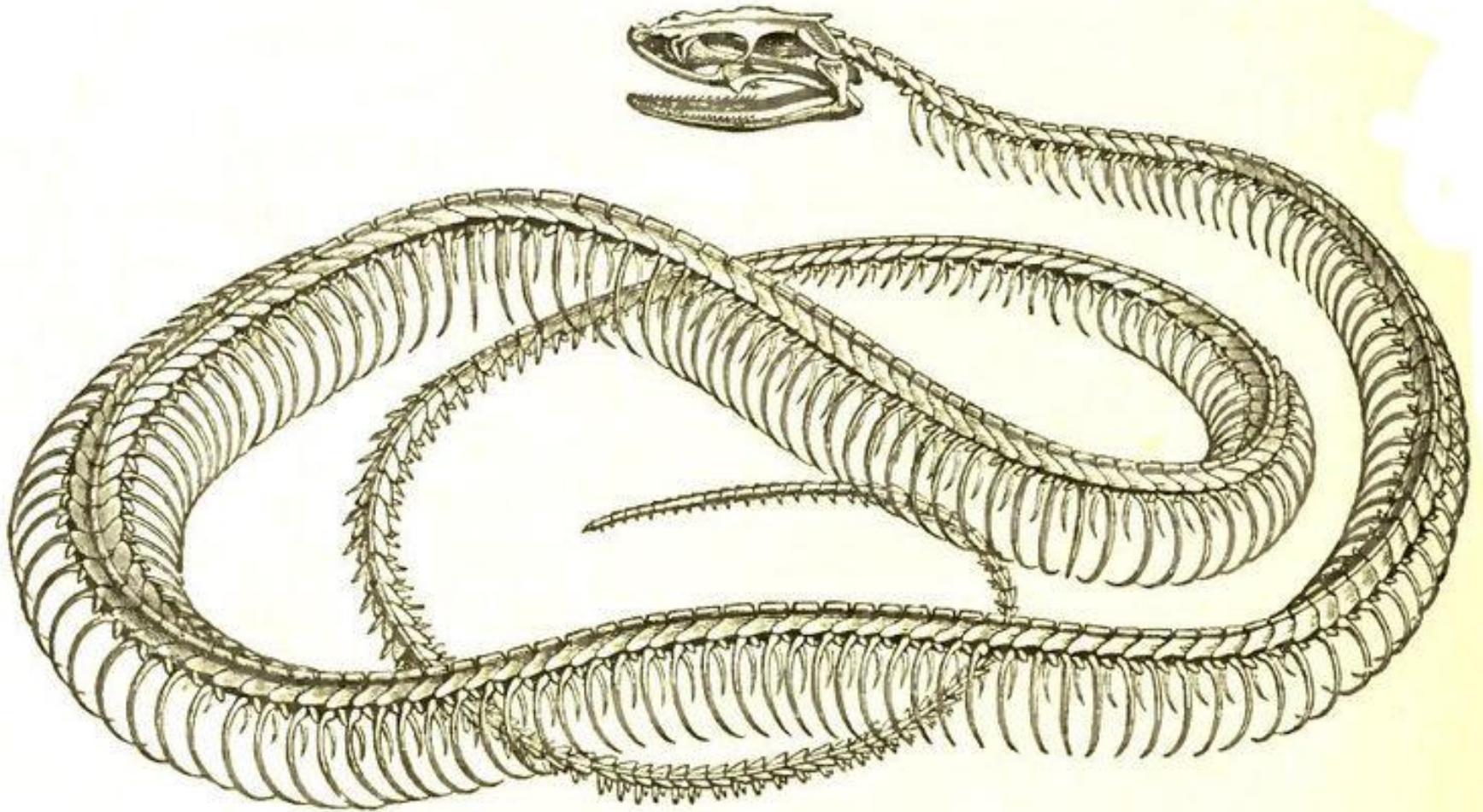

hadi

- ▶ tělo bez končetin - druhotně zakrnělé
- ▶ jedové zuby
- ▶ rozeklaný jazyk
- ▶ srostlá průhledná víčka (*nemrká*)
- ▶ kořist požírají celou (široce rozeklaná tlama)
- ▶ kožovitá vajíčka
- ▶ kůži svlékají v celku

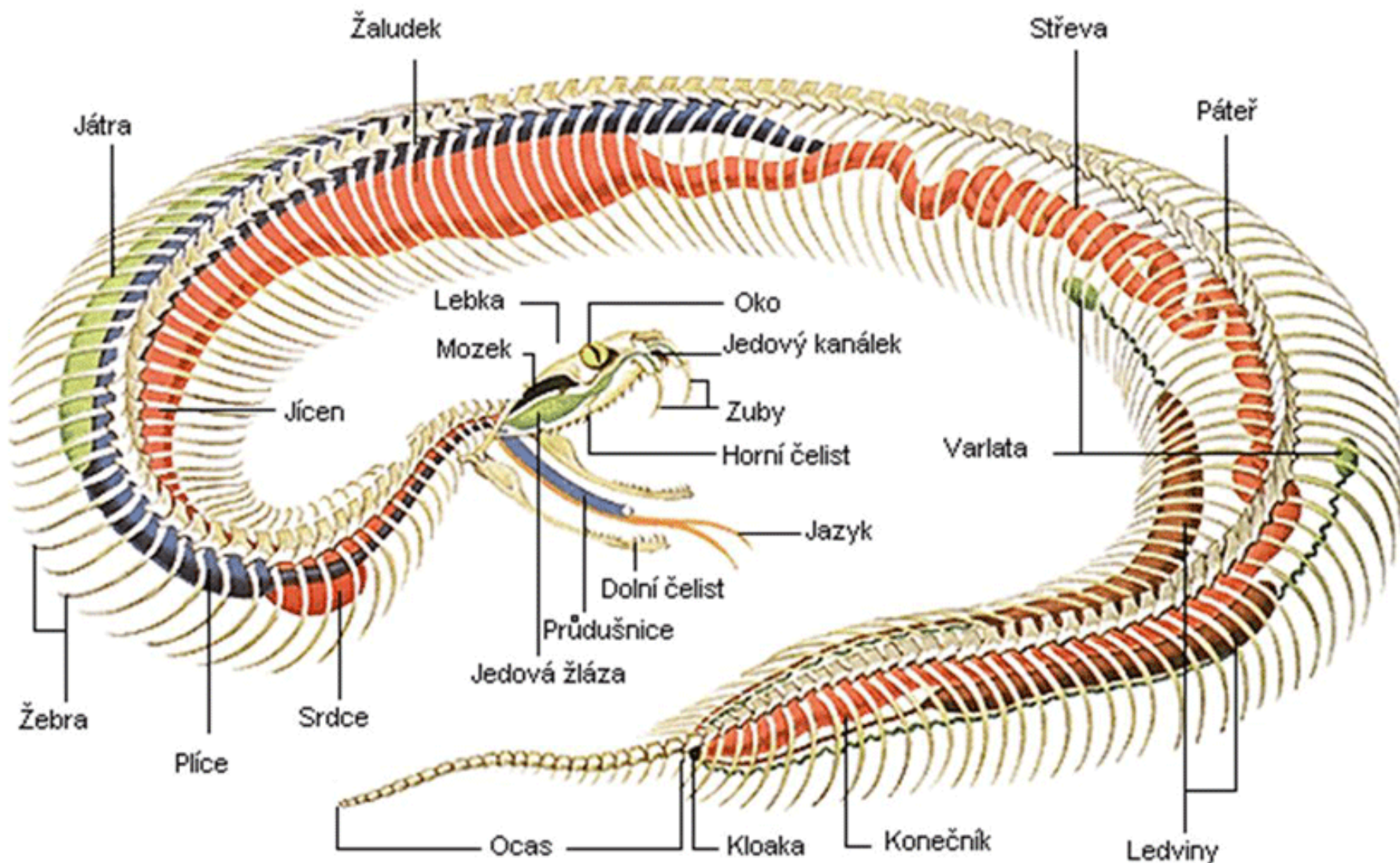

kostra hada

SKELETON OF SNAKE.

vnitřní stavba hada

užovkovití

- ▶ nejedovatí hadi
- ▶ kruhové zornice

zástupci:

užovka obojková

- ▶ 2 půlměsíčitě žluté skvrny za hlavou
- ▶ nejběžnější užovka

užovka hladká

- lze zaměnit se zmijí (podobné zbarvení)

užovka podplamatá

- ▶ velmi dobře plave - loví ryby a obojživelníky

užovka stromová

- ▶ nejvzácnější, největší v ČR
- ▶ jediný stromový druh v ČR

zmijovití - zmijs obecná

- ▶ 2 velmi ostré jedové zuby v horní čelisti - vztyčí se při otevření tlamy
- ▶ noční lovec
- ▶ tmavý klikatý pruh na hřbetu

zmije obecná

škrtiči

hroznýš královský

anakonda velká

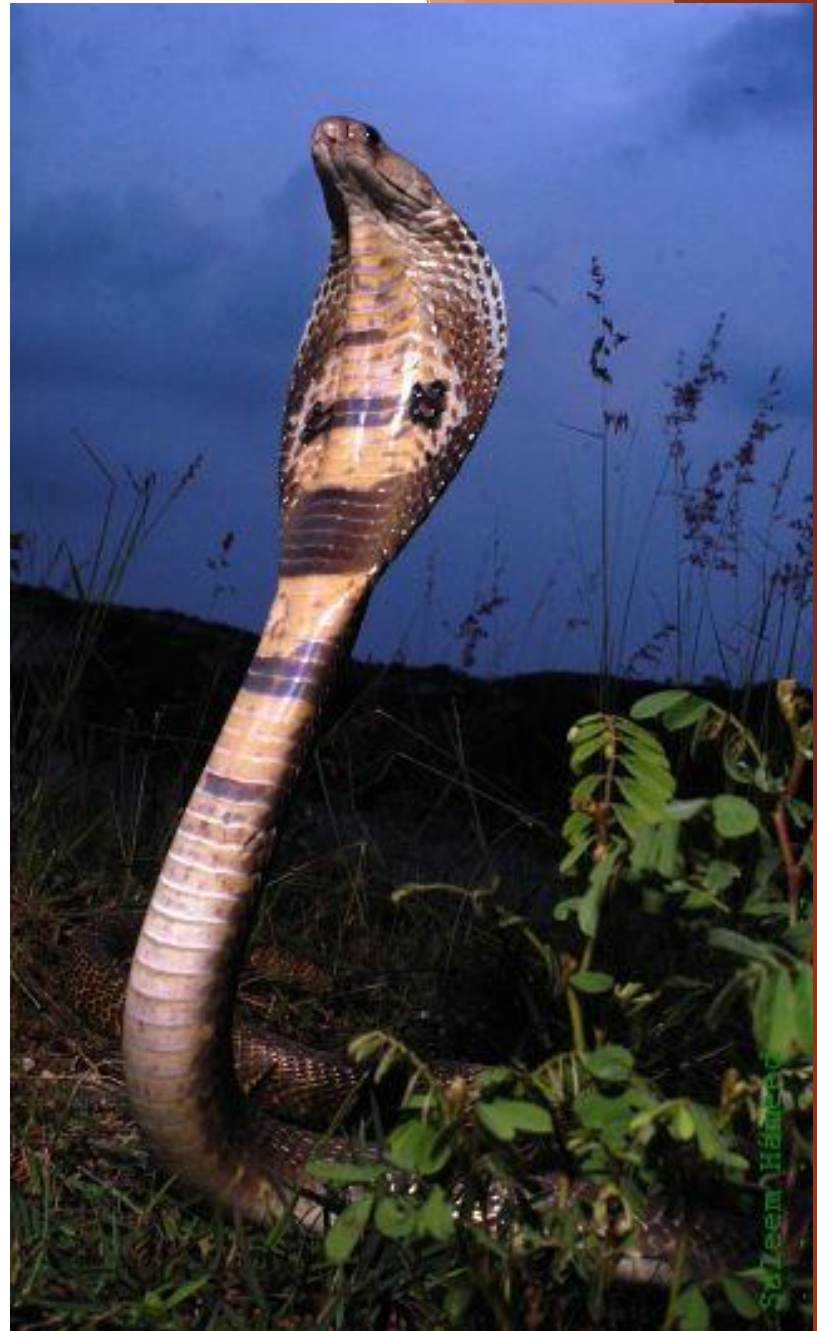
krajta

korálovcovití

- ▶ prudce jedovatí.
- ▶ nápadné kresby:
 - kobra indická
 - mamba
 - korálovec
 - taipan

kobra indická

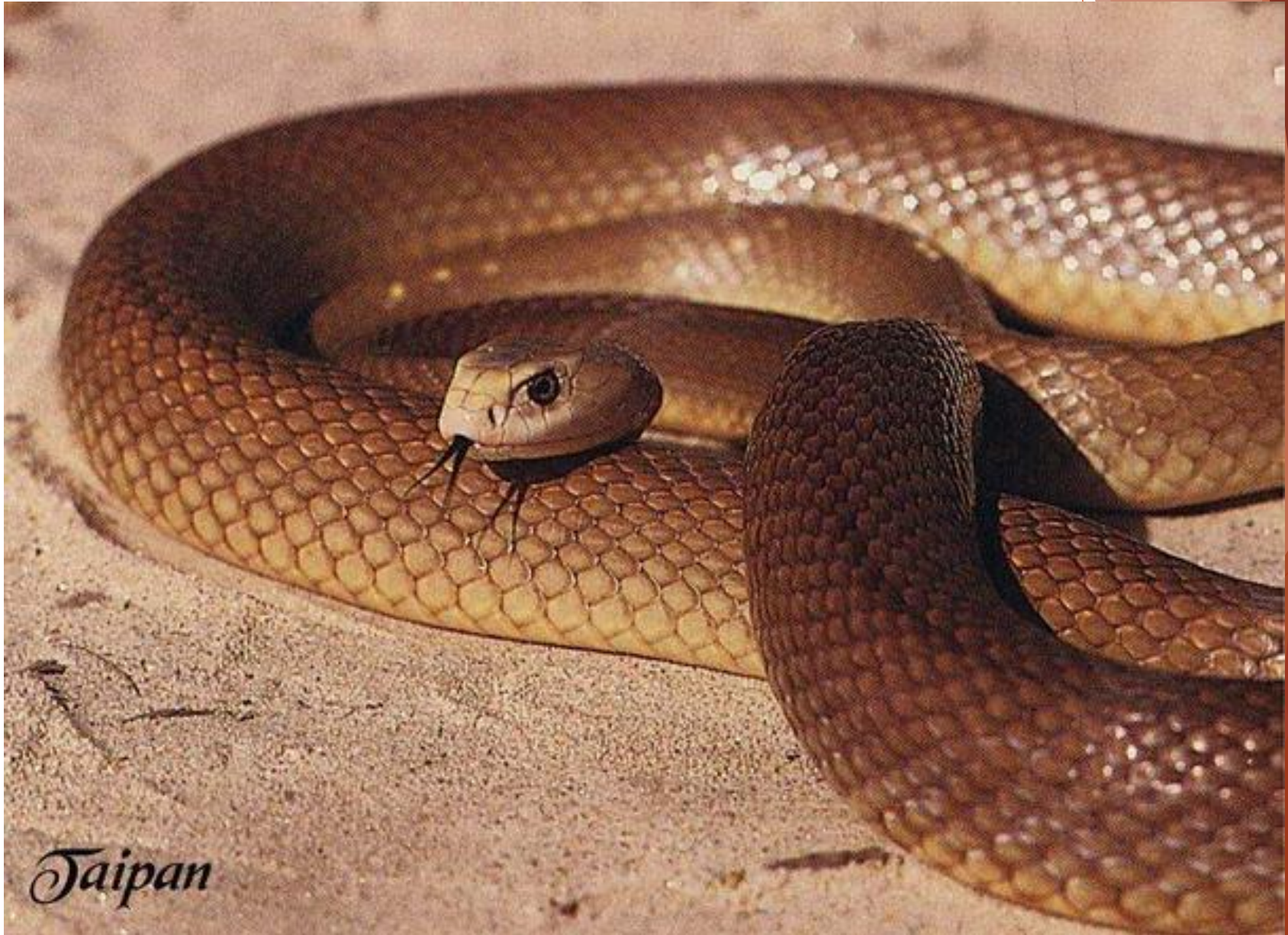
korálovec

mamba

taipan

Taipan

chřestýš

ještěři

- ▶ tělo pokryto šupinatou pokožkou - svlékají po kusech
- ▶ drobné zoubky
- ▶ 5 prstů s drápký
- ▶ v nebezpečí odlamuje ocas - *autotomie*
- ▶ vyhledávají slunné stráně
- ▶ živí se hmyzem, larvami a pavouky

rozmnožování

- ▶ kožovitá vajíčka v červnu
- ▶ do písku, mechu, suchou trávou - sama nezahřívá
- ▶ vylíhlá mláďata podobná dospělým
- ▶ přes zimu upadají do zimního spánku

zástupci:

ještěrka obecná

► nejrozšířenější, chráněná

ještěrka zelená

► největší, chráněná

ještěrka zední

- teplomilná, chráněná

ještěrka živorodá

- ▶ rodí živá mlád'ata
- ▶ světově nejrozšířenější

slepýš křehký

- ▶ ještěř, redukce končetin

chameleon

- ▶ barvoměna, chápavý (uchopovací) ocas, srostlé prsty
- ▶ loví pomocí vymrštitelného lepkavého jazyka
- ▶ umí se dívat každým okem jinam

gekon

- ▶ polštářky na prstech umožňují lézt po stěnách i skle

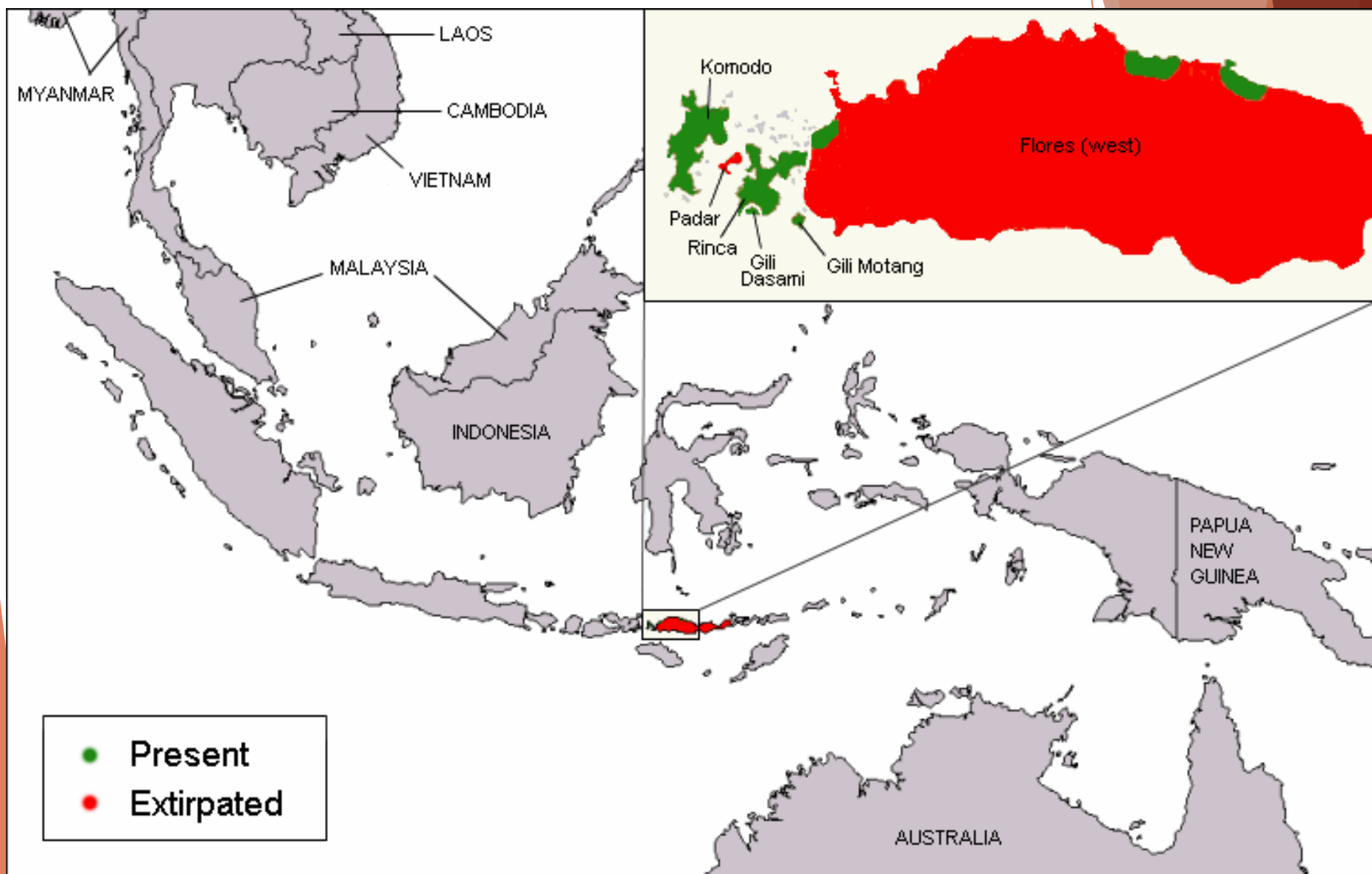

varan komodský

- ▶ největší žijící ještěr, chráněný
- ▶ loví divoká prasata i jeleny, popř. mršiny

varan komodský - rozšíření

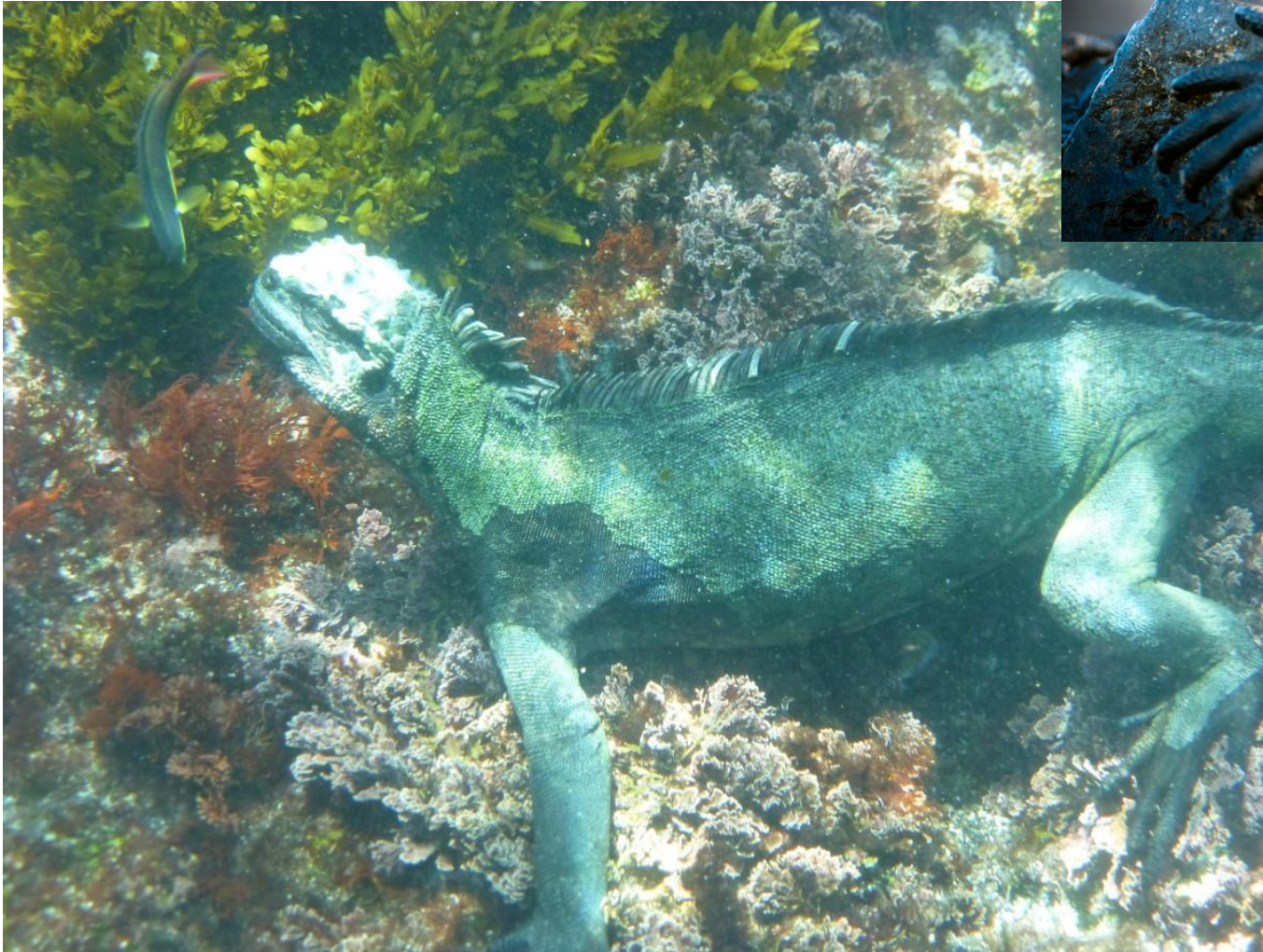
agama límcová

- ▶ límec kolem krku - v nebezpečí
- ▶ umí běhat pouze po zadních nohách

leguán mořský

- ▶ Galapágy, žere mořské řasy
- ▶ potápí se až do hloubky 12m

děkuji za pozornost

